

Dakdekker - riet / rietdekker

Er werken ongeveer 1200 dakdekkers - riet / rietdekkers (hierna rietdekker) bij circa 350 rietdekkersbedrijven. Samen dekken zij ongeveer 800.000 m² dak per jaar. De rietdekker heeft door zijn werk onder andere kans op het ontwikkelen van klachten aan het bewegingsapparaat. Het langdurig werken op de knieën kan leiden tot beursitis. Daarnaast bestaat de kans op letsel ten gevolge van een val. Hij heeft relatief wat vaker last van koude. Bij het slopen van rieten daken en bij onderhoudswerkzaamheden komt veel stof vrij.

De belangrijkste risico's voor derietdekker zijn:

- [Fysieke belasting](#)
- [Gevaarlijke stoffen](#)
- [Klimaat](#)
- [Onveiligheid](#)

Fysieke belasting

Rietdekkers doen zwaar werk. Het werk op het dak wordt soms staand maar merendeels geknield uitgevoerd, vaak ook met een gebogen rug. Klachten op het gebied van ongemakkelijke werkhoudingen (32%) wijken niet af van de bemiddelde bouwvakker. Wel vindt hij het werk lichamelijk inspannend (83%). Over het tillen, dragen, duwen of trekken van zware lasten heeft 42% klachten, tegen 50% gemiddeld. De zwaarte van het werk komt ten dele door het repeterende aankloppen van het riet, wat veel kracht vraagt en in een hoog tempo wordt uitgevoerd. Ook het transport van materialen via de ladder is lichamelijk belastend. Het maximale gewicht dat door 1 persoon met de hand mag worden getild is 25 kg.

De belangrijkste risico's zijn:

- Lichamelijk zwaar werk
- Repeterende bewegingen
- Tillen, dragen, duwen en trekken van zware lasten
- Werkhoudingen

Te nemen maatregelen:

Bronmaatregelen

- Zorg voor hulpmiddelen (een pannenlift, ladderlift of verreiker met aangekoppeld platform) om de materialen naar het dak te transporteren.

Collectieve maatregelen

- Plaats de materialen die op het dak moeten komen zo dicht mogelijk bij de ladderlift.
- Werk op het dak altijd met steunmiddelen, zoals een dakstoel, daksteiger of dakladder.
- Gebruik ladders met treden die een goede ondersteuning bieden voor de voeten.
- Regel dat het werk op het dak en op de grond regelmatig wordt afgewisseld.

Individuele maatregelen

- Gebruik de beschikbare transporthulpmiddelen.
- Zorg voor afwisseling in de werkzaamheden om langdurige eenzijdige belasting te voorkomen.

Arbovriendelijke hulpmiddelen voor de dakdekker - riet / rietdekker met betrekking tot fysieke belasting

- [Kraan op aanhanger, lichte](#)
- [Ladderlift](#)
- [Steekwagen, vierwielig](#)
- [Uitwijkconsole voor steigers](#)
- [Verreiker](#)
- [Werkplatform op mastframe](#)

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Arbobesluit: Hoofdstuk 5, afdeling 1 Fysieke belasting

- Artikel 5.2 Voorkomen gevaren.
- Artikel 5.3 Beperken gevaren en risico inventarisatie en -evaluatie.
- Artikel 5.4 Ergonomische inrichting werkplekken.
- Artikel 5.5 Voorlichting.
- Bijlagen 1 en 2 bij Richtlijn nr. 90/269/EEG (Richtlijn handmatig hanteren van lasten).

Cao voor de Bouwnijverheid

- Artikel 70a Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen lid 3.
- Artikel 70b Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen bouwplaatswerknemers lid 7, 8, 11, 15 en 17.

A-blad Hellende daken

Het A-blad Hellende daken bevat afspraken om de lichamelijke belasting en het risico van valgevaar voor de dakdekker hellende daken te beperken. Daarnaast bevat het A-blad aanbevelingen om blootstelling aan klimatologische omstandigheden (koude, regen, warmte, uv-straling), gevaarlijke stoffen, geluid en trillingen te verminderen.

Afspraken:

- Werkzaamheden op de grond en op het dak worden zoveel mogelijk afgewisseld.
- Zware materialen worden met een mechanisch hulpmiddel tot op het dak gebracht, bijvoorbeeld met een ladderlift.
- Bij het ontwerp van het dak wordt indien mogelijk een helling tussen 30 en 50° gekozen. De rietdekker heeft de voorkeur voor een hellingshoek tussen 45 en 50°.
- Op hellende daken wordt altijd gewerkt met steunmiddelen, zoals panlatten, dakstoel, daksteiger of dakladder.
- Bij windkracht zeven (op het dak gemeten) worden de werkzaamheden op het dak en het hijswerk gestaakt.

Meer informatie

- [A-blad Hellende daken](#)
- [A-blad Ladders en trappen](#)
- [A-blad Rolsteigers](#)
- [A-blad Steigerbouwen](#)

Gevaarlijke stoffen

Van de rietdekkers heeft 46% hinder van stof. Dit komt vrij bij een groot aantal verschillende werkzaamheden. Zo ontstaat stof bij het slopen van rieten daken en tijdens onderhoudswerkzaamheden, zoals het afkrabben de verweerde buitenlaag en het tussenstoppen en het aankloppen van nieuw riet. Stof ontstaat ook bij het spreiden van nieuw riet. Het stof dat vrijkomt tijdens sloop- en onderhoudswerkzaamheden bevat organisch materiaal. De actiewaarden respirabel hinderlijk stof (5 mg/m^3) kunnen daarbij worden overschreden.

Het belangrijkste risico is:

- Schadelijke stoffen

Te nemen maatregelen:

Bronmaatregelen

- Zorg dat het riet droog wordt opgeslagen.

Collectieve maatregelen

- Regel ademhalingsbescherming; meestal zal een halfgelaatsmasker met filtertype P2 voorzien van uitademventiel voldoende zijn.

Individuele maatregelen

- Houd tijdens sloop- en onderhoudswerkzaamheden rekening met de windrichting. Zo kan de goede werkvolgorde worden aangehouden en 'bovenwinds' worden gewerkt.
- Gebruik de verstrekte ademhalingsbescherming.

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

In hoofdstuk 4 afdeling 9 van het Arbobesluit zijn regels vastgelegd over hoe moet worden omgegaan met biologische agentia. Een onderdeel hiervan is een risico-inventarisatie en -evaluatie waarin specifiek aandacht is besteed aan:

- Gegevens over het biologisch agens (categorie-indeling).
- Type werkzaamheden, besmettingsbronnen.
- Blootgestelde groep medewerkers (mogelijke ziekten voor werknemers).
- Metingen.

Arbobesluit: Hoofdstuk 4 afdeling 1 Gevaarlijke stoffen

Arbobesluit: Artikel 4.2 Nadere voorschriften risico-inventarisatie en -evaluatie, beoordelen

Arbobesluit: Artikel 4.2A Nadere voorschriften risico-inventarisatie en -evaluatie, aanvullende registratie

Arbobesluit: Artikel 4.4 Arbeidshygiënische strategie

- Bronaanpak: pas alternatieve materialen of technieken toe.
- Afzuiging / ventilatie: werk met bronafzuiging, bronomsluiting en goede ruimteventilatie.
- Vermijden blootstelling: voer het meest risicovolle werk het eerst uit, of hou het gescheiden van andere werkzaamheden.
- Als bovenstaande maatregelen onvoldoende resultaat opleveren, moeten persoonlijke beschermingsmiddelen ter beschikking worden gesteld aan werknemers. Raadpleeg voor de juiste beschermingsmiddelen het [Productgroep Informatie Systeem Arbouw](#) (PISA).

Cao voor de Bouwnijverheid

- Artikel 70a Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen lid 1 en 2.
- Artikel 70b Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen bouwplaatswerknemers lid 9, 12 en 16.

Meer informatie

- [A-blad Hellende daken](#)
- [Algemene informatie over het risico schadelijke producten](#)
- [Algemene informatie over het risico \(schadelijk\) stof](#)
- [Advies Ademhalingsbescherming](#)
- [Gevaarlijke stoffen: weet waarmee je werkt \(info voor werknemers\)](#)
- [Gevaarlijke stoffen: weet waarmee je werkt \(info voor bedrijven\)](#)
- [Informatie over PBM](#)
- [Overzicht van alle H- en P-zinnen](#)
- [Factsheet Gevaarlijke chemische producten](#)
- [Productgroep Informatie Systeem Arbouw \(PISA\)](#)

Klimaat

Rietdekkers hebben aanzienlijk meer last van warmte (47%) en van koude (50%) dan de gemiddelde bouwvakker. Harde wind kan het werk belemmeren of onmogelijk maken. Tijdens (harde) regen en storm wordt er over het algemeen niet gewerkt. Bij nat weer zijn de ladders glad en moeilijk begaanbaar waardoor het gevaar voor uitglijden toeneemt. Op het dak vangt men veel wind. Hoe sterker de wind, des te moeilijker is het om te werken. Het werken wordt door harde wind ook onveilig.

De meeste klachten gaan over:

- Koude
- Warmte

Te nemen maatregelen:

Collectieve maatregelen

- Verstrek beschermende kleding passend bij het seizoen.
- Bij regenachtig en kil weer katoenen kleding met polyurethaan-coating.
- Bij winters weer een katoenen winterpak (niet geschikt bij nat weer).
- Maak afspraken met uw werknemers over wanneer er bij wind, regen en kou nog wel en wanneer er niet wordt gewerkt.
- Bij een verwachte windkracht zes of meer moet het werk op aluminium rolstellingen worden gestaakt en mogen er geen ladders worden gebruikt. Bij windkracht zeven (op het dak gemeten) worden de werkzaamheden op het dak en het hijswerk gestaakt.

Individuele maatregelen

- Draag een goed sluitende overall.
- Stem de werkkleding af op het weer om uw lichaam tegen tocht, kou en regen te beschermen.
- Bescherm in de zomerperiode bij zonnig weer blootgestelde lichaamsdelen met een beschermende crème en/of een klep of helm met nekflap.

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Arbobesluit: Artikel 6.1 Temperatuur

- De werkgever moet zorgen dat de (minimum-) temperatuur geen gevaar oplevert voor de gezondheid van zijn werknemers.

Cao voor de Bouwnijverheid

- Artikel 56 Vergoeding werkkleding en gereedschap bouwplaatswerknemers.
- Artikel 73 Regeling bouwplaatswerknemers ten aanzien van werk en arbeidsverhinderende bij vorst en andere ongunstige weersomstandigheden.
- Artikel 74 (Aanvullende) Regeling onwerkbaar weer.

A-blad hellende daken

Het A-blad Hellende daken bevat afspraken om de lichamelijke belasting en het risico van valgevaar voor de dakdekker hellende daken te beperken. Daarnaast bevat het A-blad aanbevelingen om blootstelling aan klimatologische omstandigheden (koude, regen, warmte, uv-straling), gevaarlijke stoffen, geluid en trillingen te verminderen.

Afspraak:

- Bij windkracht zeven (op het dak gemeten) worden de werkzaamheden op het dak en het hijswerk gestaakt.

Meer informatie

- [Advies Afgeschermd werken](#)
- [Algemene informatie over het risico klimaat](#)
- [Kwaliteitscriteria voor beschermende kleding](#)

Onveiligheid

De rietdekker heeft wat vaker te maken met onveilige situaties (27%) dan gemiddeld voor de bouw (15%). 11% heeft klachten over het ontbreken van PBM. Tijdens het werk van de rietdekker bestaat de kans op een val van een ladder, een steiger of het dak. Bij sloop en renovatie bestaat tevens de kans op een val door het bezwijken van dakdelen, wanneer deze door houtrot of andere oorzaken aangetast zijn. Bij (oude) boerderijen steunt de schoorsteen vaak tegen de houtconstructie. Bij het verwijderen of het bezwijken van een deel van het dak kan deze schoorsteen omvallen. Daarnaast bestaat de kans dat de rietdekker door harde wind zijn evenwicht verliest. Ook kunnen er materialen van het dak waaien. De rietdekker kan door vallend materiaal of gereedschap worden geraakt. Bij het op maat maken van bundels riet en tijdens het vastzetten, bestaat de kans op verwonding door het scherpe gereedschap.

De belangrijkste risico's zijn:

- Stoten, snijden, klemmen, knellen
- Struikelen, uitglijden, verstappen
- [Werken op hoogte](#)

Te nemen maatregelen:

Bronmaatregelen

- Zorg voor een veilige werkplek (zoals een steiger of dakstoelen) afgestemd op de hoogte en vorm van het dak.
- Maak voor het werken op rieten daken zonodig gebruik van een verplaatsbaar hekwerk of platform.
- Bij een verwachte windkracht zes of meer moet het werk op aluminium rolstellingen worden gestaakt en mogen er geen ladders worden gebruikt. Bij windkracht zeven (op het dak gemeten) worden de werkzaamheden op het dak en het hijswerk gestaakt.

Collectieve maatregelen

- Zorg bij werk op kappen en daken voor collectieve valbeveiliging door het aanbrengen van daksteigers met randbeveiliging. Alleen als het werk minder tijd neemt dan 3 manuur per dakvlak of indien aantoonbaar collectieve valbeveiliging niet toepasbaar is, is het werken met individuele beveiliging toegestaan.
- Zorg bij de kans op vallen (onder andere bij het werk op molenkappen) voor aanvullende veiligheidsvoorzieningen; valbeveiliging die wordt vastgezet aan een haak of aan een draad die in de breedterichting over het dak gespannen is, vangnetten of gaasnetten.
- Zorg voor goede veiligheidsinstructie aan de werknemers; zie toe op het naleven van de voorschriften.
- Verstrek de noodzakelijke beschermingsmiddelen afgestemd op de risico's op het project:
 - bij een kans op vallende materialen of gereedschap een veiligheidshelm (NEN-EN 397).
 - veiligheidsschoenen (NEN-EN 345; S3).
 - werkhandschoenen (NEN-EN 388).
 - valbeveiliging.
 - Zorg voor bescherming wanneer op de knieën moet worden gesteund; kniestukken in de werkbreek of in de speciaal hiervoor bedoelde houders. Eventueel kunnen kniebeschermers worden gebruikt.

Individuele maatregelen

- Controleer dagelijks de veiligheid van de steiger en het materieel.
- Controleer grondig de degelijkheid en de sterkte van de dakgoot voordat u deze betreedt, of er een dakladder in plaatst.
- Beëindig het werk indien de wind harder is dan de afgesproken maximale windkracht.
- Gebruik de voorgeschreven veiligheidsvoorzieningen en beschermingsmiddelen.

Arbovriendelijk hulpmiddel voor de dakdekker -riet / rietdekker met betrekking tot veiligheid

- [Dakrandbeveiliging voor hellende daken](#)
- [Dakrandbeveiliging voor hellende daken \(2\)](#)
- [Uitwijkconsole voor steigers](#)

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Arbobesluit: Artikel 3.16 Voorkomen valgevaar

Arbobesluit: Artikelen 7.7, 7.14, 7.15, 7.16

- Machines moeten zijn voorzien van veiligheidsvoorzieningen in verband met bewegende delen en ze moeten op een veilige manier in werking en stop kunnen worden gezet.

Arbobesluit: Artikel 7.23 Algemeen

- Werkzaamheden op hoogte mogen alleen worden uitgevoerd vanaf een veilige en ergonomisch verantwoorde steiger, stelling, bordes of werkvloer. Als dat niet mogelijk is, moet u het meest geschikte arbeidsmiddel kiezen om het werk zo veilig mogelijk te kunnen uitvoeren. Uit de risico -inventarisatie en -evaluatie (RI&E) zal moeten blijken wat het meest geschikte middel is in een bepaalde situatie
Het gebruik van de ladder als werkplek moet zoveel mogelijk beperkt worden.

Arbobesluit: Artikel 7.23A Specifieke bepalingen betreffende het gebruik van ladders en trappen

Arbobesluit: Artikel 7.23B Specifieke bepalingen betreffende het gebruik steigers

Arbobesluit; Artikel 7.23C Specifieke bepalingen betreffende het gebruik van toegangs- en positioneringstechnieken met lijnen

Arbobesluit; Artikel 7.34 Steigers

Arbobesluit: Artikel 8.3 Beschikbaarheid en gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen

Arbobesluit: Artikel 8.4 Algemene vereisten veiligheids- en gezondheidssignalering

- Ter voorkoming of beperking van gevaren voor de veiligheid en de gezondheid van werknemers zorgt de werkgever ervoor dat op de arbeidsplaats of een arbeidsmiddel, doeltreffende veiligheids- of gezondheidssignalering aanwezig is.

Cao voor de Bouwnijverheid

- Artikel 56 Vergoeding werkkleding en gereedschap bouwplaatswerknemers.
- Artikel 70b Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen bouwplaatswerknemers lid 4, 13 en 14.
- Artikel 70c Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen uta-werknemers lid 5.

A-blad Hellende daken

Het A-blad Hellende daken bevat afspraken om de lichamelijke belasting en het risico van valgevaar voor de dakdekker hellende daken te beperken. Daarnaast bevat het A-blad aanbevelingen om blootstelling aan klimatologische omstandigheden (koude, regen, warmte, uv-straling), gevaarlijke stoffen, geluid en trillingen te verminderen.

Afspraken:

- Werkzaamheden op de grond en op het dak worden zoveel mogelijk afgewisseld.
- Zware materialen worden met een mechanisch hulpmiddel tot op het dak gebracht, bijvoorbeeld met een ladderlift.
- Bij het ontwerp van het dak wordt indien mogelijk een helling tussen 30 en 50° gekozen. De rietdekker heeft de voorkeur voor een hellingshoek tussen 45 en 50°.
- Op hellende daken wordt altijd gewerkt met steunmiddelen, zoals panlatten, dakstoel, daksteiger of dakladder.

- Bij windkracht zeven (op het dak gemeten) worden de werkzaamheden op het dak en het hijswerk gestaakt.

A-blad Steigerbouwen

Het handmatig transporteren, monteren en demonteren van steigerelementen is zwaar lichamelijk werk doordat het veel til- en sjouwwerk met zich meebrengt. Het veroorzaakt klachten aan de nek, rug, armen en benen. Het A-blad Steigerbouwen bevat afspraken om de lichamelijke belasting van de steigerbouwer te verminderen.

Afspraken:

- De handmatig te verwerken steigerelementen moeten zo licht mogelijk zijn, voor zware steigerelementen geldt de MAL-grenswaarde van 23 kg.
- Het horizontale en verticale transport van de steigerelementen gebeurt zo mogelijk met behulp van transportmiddelen. Transporthulpmiddelen kunnen zwaar handmatig til- en sjouwwerk voorkomen.
- De hulpmonteur en monteur steigerbouw bezitten en een monteur A-diploma. De eerste monteur en voorman steigerbouw bezitten zowel het monteur A als monteur B-diploma. De uitvoerder steigerbouw beschikt ook over deze diploma's of over een gelijkwaardig opleidingsniveau.
- De organisatie of werkwijze verbeteren.
- Persoonlijke beschermingsmiddelen verstrekken.

Meer informatie

- [A-blad Ladders en trappen](#)
- [A-blad Rolsteigers](#)
- [Handboek Arbeidsmiddelen](#)